

Ο Λάκωνας Άγιος Νεομάρτυς Ιωάννης : Η δύναμη της πίστης στην υπηρεσία του Έθνους

(Του Νικολάου Ι. Κουφού,

τ. Σχολικού Συμβούλου Δημοτικής Εκπ/σης – συγγραφέα)

Με τον όρο Νεομάρτυρες, λογίζονται εκείνοι που τελείωσαν μαρτυρικά την επίγεια ζωή τους, υπερασπιζόμενοι τη χριστιανική πίστη τους, κατά την περίοδο της δουλείας του Γένους μας στους Οθωμανούς κατακτητές. Όπως οι αρχαίοι μάρτυρες της Εκκλησίας μας, έτσι και αυτοί, υπέγραψαν με το αίμα τους, τη μαρτυρία του Χριστού, διαχωριζόμενοι από τους πρώτους, μόνο κατά τη χρονική περίοδο του μαρτυρίου τους, δηλαδή από της Αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως (1453), μέχρι και των χρόνων της απελευθέρωσης της Ελλάδος από τον τουρκικό ζυγό. Στη χορεία των Νεομαρτύρων όμως, συγκαταλέγονται και όσοι μαρτύρησαν μετά την Ελληνική Επανάσταση του 1821, στις αλύτρωτες περιοχές του Ελληνισμού, όπως και άλλοι που κατάγονταν από διάφορες χώρες – ακόμη και Τούρκοι – που ασπάσθηκαν τον χριστιανισμό.¹ Κατά τη μακραίωνη όμως συμπόρευση της Εκκλησίας με τον Ελληνισμό, η θυσία των Νεομαρτύρων, αποτελούσε φωτεινό ορόσημο της αντίστασης των υπόδουλων χριστιανών στον βάρβαρο κατακτητή και διαρκής παρότρυνση για αγώνα μέχρις εσχάτων, υπέρ της θρησκευτικής και εθνικής ελευθερίας τους.

Στους νεοφανείς αυτούς αστέρες της Εκκλησίας μας, συγκαταλέγεται και ο Άγιος Νεομάρτυς Ιωάννης, γεννημένος στο χωριό Γούβες της Λακωνίας, στα χρόνια της δεύτερης για την Πελοπόννησο τουρκοκρατίας, περί το έτος 1755, ο οποίος μαρτύρησε «Κατά το αψογ' έτος, Οκτωβρίου κα', 1773».² Σύμφωνα με τους βιογράφους του, Άγιο Νικόδημο Αγιορείτη³ και Πανάρετο Αγγελόπουλο,⁴ αλλά και από την τοπική προφορική παράδοση, ο πατέρας του καταγόταν από το γειτονικό Γεράκι και ήταν ιερέας στην ενορία των Γουβών, από την οποία

¹ Περαντώνης Ι. Π., «Νεομάρτυρες», Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια τ. 9 (1966), σσ. 403 – 404.

² Νικοδήμου Αγιορείτου, ΝΕΟΝ ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΟΝ, ΗΤΟΙ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΝΕΟΦΑΝΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ, Των μετά την άλωσιν της Κωνσταντινουπόλεως κατά διαφόρους καιρούς, και τόπους μαρτυρησάντων, (δεύτερη έκδοση), σ.191, Εν Αθήναις 1856.

³ Όπ. π., σ. 191.

⁴ Ακολουθία του Αγίου ενδόξου Νεομάρτυρος Ιωάννου, σ. 19, Γεράκι 2005.

καταγόταν η πρεσβυτέρα του. Ο Ιωάννης, ανατράφηκε μέσα στην ιερατική οικογένεια και εκτός από τα γράμματα που έμαθε από τον πατέρα του, ζούσε περισσότερο από κάθε άλλο παιδί της ηλικίας του, τη χριστιανική ζωή και την εκκλησιαστική παράδοση. Η συχνή παρουσία του στους ιερούς ναούς του χωριού του και η συμμετοχή του στις ιερές Ακολουθίες, ως βοηθός του ιερέα – πατέρα του, εγκατέστησαν από ενωρίς στην ψυχή του το θείο έρωτα και την ακράδαντη πίστη του στον Χριστό.

Την ηρεμία και τη γαλήνη όμως που είχε ο Ιωάννης, μέσα στην ευλογημένη οικογένειά του, ήρθε να διαταράξει με τον πιο δυσάρεστο και ακραίο τρόπο ο φοβερός και αλλόθρησκος εχθρός του Γένους των Ελλήνων. Ύστερα από την αποτυχημένη Επανάσταση των Ελλήνων, που έγινε το 1770 με τη βοήθεια μικρής ρωσικής ναυτικής δύναμης υπό τους Ορλώφ, η Πύλη χρησιμοποίησε Αλβανούς για την καταστολή της Επανάστασης. Οι χιλιάδες Αλβανοί που έφθαναν κατά κύματα στη νότια Ελλάδα, σκόρπιζαν στο πέρασμά τους τον όλεθρο με τις σφαγές των ανυπεράσπιστων κατοίκων, τις λεηλασίες, τους εμπρησμούς και την αιχμαλωσία των χριστιανών, τους οποίους στη συνέχεια τους πωλούσαν στα σκλαβοπάζαρα.

Μεγάλη καταστροφή υπέστησαν τότε οι επαρχίες του Μυστρά και της Μονεμβασίας από τις ορδές των Τουρκαλβανών και ένα από τα τραγικά θύματά τους ήταν και η οικογένεια του Αγίου Ιωάννη. Ο πατέρας του, ως ταγός των κατοίκων της ενορίας του, σφαγιάσθηκε αμέσως από τους αιμοσταγείς επιδρομείς, μπροστά στα μάτια των συγχωριανών του και των μελών της οικογενείας του, ενώ ο δεκαπενταετής Ιωάννης με τη μητέρα του, μπήκαν στο ανθρώπινο κοπάδι που θα προωθούνταν σε κάποια μεγάλη πόλη, όπου θα υπήρχαν ενδιαφερόμενοι Οθωμανοί αγοραστές. Από τις Γούβες λοιπόν της Λακωνίας, με τις πιο απάνθρωπες και τραγικές για την οικογένεια του Ιωάννη στιγμές, άρχιζε μια πορεία προς το άγνωστο με μοναδικό εφόδιο την πίστη στο Θεό και την ελπίδα στο έλεός Του ! Είναι γνωστή η φράση που έλεγαν, σταυροκοπούμενοι και αναφερόμενοι προς τον Θεό, οι παλαιοί πρόγονοί μας σε κάθε δυσκολία που βίωναν : Δόξα να 'χει !

Έτσι λοιπόν, ο Κύριος γνωρίζει με πόσα βάσανα και κόπους, οι αιχμάλωτοι ταξίδευαν συνέχεια προς το βορά και έφθασαν κάποτε στην πόλη της Λάρισας. Εκεί, υπήρχαν λόγω του μεγάλου κάμπου, αρκετοί Οθωμανοί τσιφλικάδες και σίγουρα χρειάζονταν πολλά εργατικά χέρια για τα απέραντα κτήματά τους. Πουλήθηκαν εύκολα λοιπόν από τους Αλβανούς μάνα και γιος δύο και τρεις φορές ο καθένας ως σκλάβοι και αγοράστηκαν από Τούρκους της περιοχής. Με την αγοραπωλησία τους βρέθηκαν σε διαφορετικά αφεντικά αλλά ύστερα από δύο χρόνια – τα

έφερε έτσι ο Θεός - ώστε να πουληθούν για ακόμα μια φορά και να αγοραστούν και οι δύο, από τον ίδιο Τούρκο τσιφλικά, που έμενε στη Λάρισα αλλά καταγόταν από τη Θεσσαλονίκη.

Μεγάλη ευλογία παρά του Θεού ήταν η συντροφιά μητέρας και γιου που ζούσαν τώρα μαζί, δούλοι στην ξενιτιά και οι προσευχές τους ανέβαιναν δοξαστικές νύχτα και ημέρα προς τον πολυεύσπλαχνο Κύριο ο οποίος δεν τους εγκατέλειπε.

Ο Τούρκος αφέντης τους, παρατηρώντας τους ανθρώπους που είχε στη δούλεψή του, γρήγορα εντόπισε τα φυσικά και πνευματικά χαρίσματα του νεαρού δούλου του Ιωάννη. Θαύμαζε την κορμωσιά του, την εργατικότητα, την ευγένεια, την υπακοή και την πνευματική συγκρότησή του, που ήταν πολύ ανώτερη από κάθε άλλο συνομήλικό του. Ένα τέτοιο παλικάρι, σκέφθηκε, θα άξιζε να έχω κι εγώ για παιδί μου και επειδή δεν είχαν αποκτήσει με τη γυναίκα του δικό τους παιδί, αποφάσισαν να υιοθετήσουν τον Ιωάννη και να ζήσουν μαζί του, τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής τους. Βασική προϋπόθεση όμως για να πραγματοποιηθεί η επιθυμία του Τούρκου Αγά ήταν να αλλαξοπιστήσει ο Ιωάννης και να προσέλθει στο Ισλάμ.

Για το λόγο αυτό άρχισε η σταδιακή προσέγγιση του Ιωάννη από τον Τούρκο αφέντη του, να δεχθεί την αλλαγή της πίστης του, ώστε να γίνει γιος του και κληρονόμος της μεγάλης περιουσίας του. Για τον Ιωάννη, άρχιζε τώρα μια μεγάλη και πρωτόγνωρη δοκιμασία, αφού καλούνταν να απαρνηθεί ό,τι είχε διδαχθεί από τον εθνομάρτυρα πατέρα του και είχε βιώσει μαζί του από μικρό παιδί στους ιερούς ναούς του χωριού του. Με ακλόνητη πίστη και αυτοπεποίθηση για την επιλογή του, ο νεαρός Έλληνας και Χριστιανός Ιωάννης, αποκρούει τις προτάσεις του αφέντη του για την αλλαγή της πίστης του και ετοιμάζεται προσευχόμενος στον Θεό να τον ενδυναμώσει για να δοξάσει και αυτός το όνομά Του, όπως έκαναν τόσο μεγάλοι Άγιοι της Εκκλησίας του Χριστού. Εδώ πρέπει να επισημάνουμε ότι ο Άγιός μας, ξεκινάει μια μοναχική πορεία προς το μαρτύριο σε αντίθεση με πολλούς άλλους Νεομάρτυρες οι οποίοι τύχχαναν σημαντικής πνευματικής επικουρίας, από φωτισμένους και έμπειρους κληρικούς, πριν εισέλθουν στο στάδιο του μαρτυρίου τους.⁵ Ο Οθωμανός όμως, που απέτυχε στην πρώτη προσπάθειά του, να πείσει με το καλό τον Ιωάννη να απαρνηθεί την πίστη του, άρχισε να μεταχειρίζεται τη βία ώστε να πετύχει το σκοπό του. Ακολούθησαν φοβέρες για βασανιστήρια, απειλές για τη ζωή του, αλλά ο Ιωάννης, οπλισμένος με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος και κυριευμένος από την

---

⁵ Βαρβούνης Γ. Μ., Λαογραφικά των Νεομαρτύρων, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, σσ. 30 – 32, Κομοτηνή 1998.

αγάπη για τον Χριστό του, τίποτα δε λογάριαζε από αυτά που έλεγε ο αφέντης του. Η γυναίκα του Οθωμανού κατέφυγε μέχρι και στη μαγεία, κάτι που συνηθιζόταν τότε από τους Αγαρηνούς, ώστε να επέλθει μέσω αυτής, το επιθυμητό για την οικογένεια αποτέλεσμα.

Ο βιογράφος του σημειώνει πως η σύζυγος του Τούρκου κατέφυγε μέχρι και στη μαγεία για να πετύχει μέσω αυτής την αλλαξοπιστία του Ιωάννη· « αφήνω να λέγω τας μαγείας και σατανικά γοητεύματα οπού έκαμεν η γυναίκα του αυθέντου του με άλλα κακογραϊδία αγαρηνά, δια να κάμουν έξω φρενών τον ευλογημένον Ιωάννην, ή καν να τον ελκύσουν εις επιθυμίαν γυναικός, και ούτω να τον τουρκίσουν ».⁶

Ο Ιωάννης όμως, έχοντας αναλάβει « την πανοπλίαν του Σταυρού », αντιμάχεται τον εχθρόν που είναι ο διάβολος και παραμένει αλώβητος από την επήρεια της μαγείας, συντρίβοντας συνάμα όλα τα βέλη του πονηρού. Μια μέρα του καλοκαιριού, οργισμένος ο Τούρκος Αγάς από την αποτυχία του, οδηγεί δια του σπαθίου τον Ιωάννη, σε ένα από τα τζαμιά της Λάρισας και εκεί συνάχθηκε πλήθος Οθωμανών που τον φοβέριζαν, τον χτυπούσαν και τον κεντούσαν με τα σπαθιά για να τον εξαναγκάσουν να δηλώσει ότι γίνεται κί αυτός Μουσουλμάνος. Το φαινόμενο του εξισλαμισμού των χριστιανών την εποχή εκείνη – μετά την αποτυχημένη επανάσταση του 1770 – ήταν σύνηθες στις περιοχές της Θεσσαλίας, της Ηπείρου και της Μακεδονίας.⁷ Ο Ιωάννης, όμως, αναδείχθηκε αληθινός στρατιώτης του Χριστού και χωρίς να καμφθεί από τις απειλές του τουρκικού όχλου, ομολογεί δημόσια και με παρρησία : «...δεν γίνομαι Τούρκος, εγώ Χριστιανός είμαι, και Χριστιανός θέλω να αποθάνω ».⁸

Κατά την επιστροφή από το τζαμί στο σπίτι, ο Ιωάννης βρισκόταν σε κακή κατάσταση, με πληγές και αίματα στο σώμα του, που βέβαια αυτά ήταν τα πρώτα έπαθλα του μαρτυρίου του για το Χριστό, ο δε Τούρκος, κατησχυμένος από τη νέα ήττα του, η οποία είχε λάβει χώρα δημοσίως, σκεπτόταν με πιο τρόπο θα έπρεπε τώρα να εκδικηθεί τον αμετάπειστο Ιωάννη.

Καθώς περνούσαν οι ημέρες, έφθασε η νηστεία του Δεκαπενταύγουστου, προς τιμήν της Υπεραγίας Θεοτόκου. Ο Αγαρηνός εκμεταλλεύθηκε το γεγονός αυτό για να προσβάλλει την πίστη του Ιωάννη και στη συνέχεια να τον αναγκάσει δια της βίας να την απαρνηθεί.

⁶ Νικοδήμου Αγιορείτου, ΝΕΟΝ ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΟΝ ..., σ. 192.

⁷ Παπαδόπουλος Στέφ., Ιστορία Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΑ' σ. 80.

⁸ Νικοδήμου Αγιορείτου, ΝΕΟΝ ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΟΝ ..., σ. 192.

Γνωρίζοντας ο ασεβής Οθωμανός, ότι ο Ιωάννης θα τηρούσε αυστηρά τη νηστεία για την εορτή της Παναγίας, δεν του έδινε άλλη τροφή, παρά μόνο αρτυμένα και εκλεκτά φαγητά και τον πίεζε να φάει από αυτά και να « χαλάσει » τη νηστεία. Ο Ιωάννης, εκδήλωνε τώρα την αγάπη του προς το Χριστό με την αρετή της νηστείας και έτσι παρέμενε τελείως αδιάφορος για τα λαχταριστά φαγητά του αφέντη του. Ο Οθωμανός, βλέποντας την αντίσταση του Ιωάννη, προχώρησε σε σκληρότερα μέτρα · τον έκλεισε στο στάβλο μαζί με τα άλογα, τον κρέμασε από ένα ξύλο της οροφής και κάθε τόσο τον χτυπούσε με το σπαθί, ανάβοντας παράλληλα φωτιά με άχυρα και σβουνιές, κάτω από το σώμα του, ελπίζοντας ότι ο νεαρός δούλος του, θα αναγκασθεί από τη ζάλη και τη δύσπνοια που του δημιουργούσε ο καπνός, να ενδώσει στις απαιτήσεις του. Ο Ιωάννης με την προσευχή του στο Θεό και την Υπεραγία Θεοτόκο που προς τιμήν της νήστευε, άντεχε την κακοπάθεια αυτή, που κράτησε περίπου 15 ημέρες, συναισθανόμενος παράλληλα ότι η οδός του μαρτυρίου, τον φέρνει όλο και πιο κοντά στον αθλοθέτη του Χριστό. Όμως, ο κακόψυχος Οθωμανός για να επιτείνει το μαρτύριο του νεαρού χριστιανού και να πετύχει το σκοπό του, τον άφηνε για δύο και τρεις ημέρες τελείως νηστικό και τον βασάνιζε μπροστά στη δύστυχη μητέρα του, η οποία όπως είναι φυσικό, δεν άντεχε να βλέπει το μαρτύριο του παιδιού της και γι' αυτό το παρακαλούσε να φάει από τα αρτυμένα φαγητά λέγοντάς του : *«...φάγε νιε μου από τα φαγητά αυτά, δια να μην αποθάνης · και ο Θεός, και η Παναγία σοι συγχωρούν, δια τί δεν το κάμνης με το θέλημά σου, αλλ' εξ ανάγκης · λυπήσου και εμένα την πτωχήν μητέρα σου, και μη θελήσης να αποθάνης παράκαιρα, να με αφήσης απαρηγόρητον εις την σκλαβίαν ταύτην, και ξενητείαν... »*.⁹

Εδώ, ο μάρτυρας Ιωάννης, έπρεπε να αγωνισθεί και εναντίον του θελήματος της αγαπημένης του μητέρας, η οποία τον παρότρυνε να παραιτηθεί του αγώνα του μαρτυρίου, να σώσει τη ζωή του και να είναι το στήριγμά της για το υπόλοιπο του βίου της. Ο Ιωάννης όμως, ακλόνητος στην πίστη του και αποφασισμένος να μην ταπεινωθεί ως Έλληνας στον αλλόθρησκο δυνάστη, δεν κάμφθηκε από τις παρακλήσεις της μητέρας του και με άφθαστη γενναιότητα, αυτός ο νεανίας, συμβούλευε και εμπύχωνε την κλαίουσα γυναίκα με τα λόγια : *«Διά τι κάμνεις έτζη μητέρα μου; διά τι δεν μιμείσαι και εσύ τον Πατριάρχην Αβραάμ, ο οποίος διά την αγάπην του πλάστου του, ηθέλησε να θυσιάση τον μονογενή του υιόν ; μόνον κλαίεις, και θρηνείς διά λόγου μου; εγώ είμαι Παππά υιός, και πρέπει να φυλάττω καλλήτερα από τους υιούς των λαϊκών τους*

---

⁹ Νικοδήμου Αγιορείτου, NEON ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΟΝ ..., σ. 192.

νόμους, και τα έθιμα της Αγίας μας Εκκλησίας · δια τί όταν τα μικρά δεν φυλάττωμεν, πώς ημπορούμεν να φυλάξωμεν τα μεγάλα;».¹⁰

Ο νεανίας Ιωάννης, αντιστεκόμενος απόλυτα στη βίαιη προσπάθεια της απαρνήσεως της πατρώας θρησκείας δια της καταλύσεως της νηστείας, αναδεικνύεται κατά την εποχή της Χάριτος του Ιησού Χριστού, σε συναθλητή των επτά Αγίων αδελφών Μακκαβαίων, οι οποίοι αρνούμενοι να φάγουν απαγορευμένα από τον Μωσαϊκό νόμο φαγητά, οδηγήθηκαν στο μαρτύριο από τον βασιλέα της Συρίας Αντίοχο τον Επιφανή¹¹ : « ... και ο στερρός, Ιωάννης ο μείραξ, άλλος δειχθείς Μακκαβαίος εν χάριτι ·»¹² παρουσία Του.

Βλέποντας ο Ιωάννης, ότι οι δυνάμεις του τον εγκαταλείπουν και προαισθανόμενος το τέλος του επίγειου βίου του, ζήτησε από τη μητέρα του να εκπληρώσει την τελευταία επιθυμία του · να ενταφιάσει το σώμα του στη Λάρισα και να παραμείνει εκεί μέχρι το χρόνο της εκταφής, ώστε να πάρει τα οστά του και να τα μεταφέρει στη γενέθλιο γη, τις Γούβες της Μονεμβασίας.

Χάνοντας κάθε ελπίδα πλέον ο δυσσεβής Αγαρηνός, να μεταστρέψει τον Ιωάννη προς το Ισλάμ και ξεχειλίζοντας το μίσος στην ψυχή του για την ταπεινωτική ήττα του από το νεαρό δούλο του χριστιανό, τράβηξε από τη ζώνη το μαχαίρι και τον πλήγωσε θανάσιμα στο μέρος της καρδιάς. Ύστερα από δύο ημέρες, στις 21 Οκτωβρίου 1773, ο γενναίος στρατιώτης του Χριστού και της πατρίδας του, Ιωάννης, σφαγιασθείς υπό του Αγαρηνού, εις Λάρισαν τελειούται.¹³ Τερματίζοντας έτσι ως ένδοξος Μάρτυρας το επί της γης μαρτύριό του, παρέδωσε πάλλευκη την ψυχή του στο Δεσπότη Χριστό, ο οποίος και θα του απονεμίει τον στέφανον της δόξης σύμφωνα με τους λόγους Του : « γίνου πιστός άχρι θανάτου, και δώσω σοι τον στέφανον της ζωής ».¹⁴ Ως τελευταία επιθυμία του, ο Μάρτυρας Ιωάννης είπε στη μητέρα του, να παραμείνει στη Λάρισα μέχρι να έρθει ο καιρός της ανακομιδής των οστών του, και τότε να τα πάρει αυτή και να τα μεταφέρει στο χωριό τους.

Ο άπιστος και αιμοβόρος Τούρκος, πέταξε το άψυχο και καταπληγωμένο σώμα του Ιωάννη, έξω από το σπίτι του για να γίνει βορά των σκυλιών και των άλλων σαρκοφάγων ζώων, εκδιώκοντας παράλληλα

¹⁰ Νικοδήμου Αγιορείτου, ΝΕΟΝ ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΟΝ ..., σσ. 192 - 193.

¹¹ Β' Μακκαβαίων 7, 1 - 42.

¹² Τρίτου Γ. Μιχάλη, Οι Νεομάρτυρες και η προσφορά τους στο Γένος μετά της Ασματικής αυτών Ακολουθίας, Εκδόσεις «ΤΕΡΤΙΟΣ», σ. 55, Κατερίνη 1994.

¹³ Περί της διαφωνίας των πηγών και της βιβλιογραφίας ως προς τον τόπον του μαρτυρίου του Αγίου Ιωάννου, αφού άλλες αναφέρουν τη Θεσσαλονίκη και άλλες τη Λάρισα, διεξοδικώς αναφέρεται ο Ιω. Μ. Περαντώνης στη Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια, τ. 7, σσ. 43 - 44.

¹⁴ Αποκάλυψις Ιωάννου, 2, 10.

από το υποστατικό του και τη μητέρα του Μάρτυρος. Η δύστυχη και χαροκαμένη μάνα, μέρα και νύχτα κρατούσε συντροφιά στο Λείψανο του γιου της, αφού ως ξένη και κατατρεγμένη δεν ήταν σε θέση να το ενταφιάσει σε κάποιο κατάλληλο μέρος. Όμως, καθώς περνούσαν οι ώρες, το Ιερό σκήνωμα του Μάρτυρα έπαιρνε καλύτερη όψη, κατανικώντας έτσι τη φθορά που επιφέρει ο θάνατος ενώ μια άρρητη ευωδία που εξερχόταν απ' αυτό, μετέβαλλε και τα συναισθήματα της μάνας, που έκλαιγε περισσότερο από ιερή συγκίνηση, αφού ήταν φανερό πως η ψυχή του γιου της, αναπαυόταν ήδη « εν κόλποις Αβραάμ ». Επίσης, ένα άλλο θαυμαστό σημείο, ήταν ο καταυγασμός για δύο μέρες της τοποθεσίας που βρισκόταν το ιερό Λείψανο του νεομάρτυρα με φως από τον ουρανό, γεγονός το οποίο οδήγησε εκεί κάποιους Λαρισάιους χριστιανούς. Έκπληκτοι οι απλοί άνθρωποι είδαν τη σκηνή της μητέρας να κρατάει στην αγκαλιά της το σκήνωμα του γιου της και αμέσως ειδοποίησαν τον Μητροπολίτη τους για το έκτακτο και σπουδαιότατο αυτό περιστατικό. Ο τότε Μητροπολίτης Λαρίσης, Μελέτιος Δ', όταν πήρε την πληροφορία αυτή, έφυγε από τον Τύρναβο όπου διέμενε – εξαιτίας του φόβου των σκληρότατων γενιτσάρων της Λάρισας – ήρθε κρυφά στην πόλη, παρέλαβε το ιερό σκήνωμα και με ευλάβεια το ενταφίασε.

Η μητέρα του Αγίου παρέμεινε στη Λάρισα και επαιτώντας από τους χριστιανούς λίγη τροφή, ώστε να διατηρείται στη ζωή, μετρούσε το χρόνο μέχρι να έρθει η ευλογημένη ημέρα της εκταφής, ώστε να κάνει πράξη την επιθυμία του παιδιού της. Για αυτό δε δέχτηκε να ακολουθήσει τον αδελφό της, ο οποίος αναζητώντας την, είχε έρθει στη Λάρισα και προσπαθούσε να την πείσει να επιστρέψουν στην πατρίδα τους.

Συμπληρωθέντος του χρόνου, ο Μητροπολίτης Λαρίσης τέλεσε την εκταφή και παρέδωσε τα ιερά Λείψανα στη μητέρα του Αγίου για να εκπληρώσει την επιθυμία του. Εκείνη τα παρέλαβε ως τον πολυτιμότερο θησαυρό της και με τη δύναμη της ψυχής της, έφτασε κάποτε στην πατρίδα της, τις Γούβες, όπου βρήκε προστάτη τον αδελφό της. Εκεί, διατηρούσε σε κρυφό μέρος τα ιερά Λείψανα, φοβούμενη μήπως της τα πάρει ο τότε Μητροπολίτης Μονεμβασίας και Καλαμάτας Ιγνάτιος κάτι που δεν ήθελε να συμβεί με τίποτα, ενόσω ζούσε. Όταν κατάλαβε ότι βρίσκεται κι αυτή πολύ κοντά στο τέλος της ζωής της, άφησε εντολή στους δικούς της, να τοποθετήσουν μαζί με την ίδια στον τάφο της και τα ιερά Λείψανα του Μάρτυρα υιού της Ιωάννη, όπως και έκαναν.

Ύστερα από δεκαπέντε χρόνια απεβίωσε και η σύζυγος του αδελφού της μητέρας του Ιωάννη και έπρεπε να ταφεί στον ίδιο οικογενειακό τάφο. Κατά την εκσκαφή, άρρητη ευωδία πλημμύρισε το γύρω χώρο και τότε οι παρευρισκόμενοι θυμήθηκαν ότι εκεί ήταν

ενταφιασμένα τα ιερά Λείψανα του Αγίου Μάρτυρα Ιωάννη. Με μεγάλη συγκίνηση και ευλάβεια τέλεσαν την ανακομιδή των οστών, τα οποία ήταν άθικτα, όπως και ο σάκος που τα περιείχε. Τα ιερά Λείψανα περιήλθαν στην κατοχή του ιερέα, Ιωάννη Καυσοκαλύβα, συγγενή της οικογένειας του Αγίου Ιωάννη. Ένεκα των πολλών θαυμάτων που επιτελούνταν σε πιστούς που προσκυνούσαν τα ιερά Λείψανα και επικαλούνταν τη μεσιτεία του Αγίου προς τον Θεόν, άρχισε να διαδίδεται η ύπαρξή τους και η θαυματουργική δύναμή τους. Έτσι λοιπόν, η τοπική χριστιανική κοινότητα, καθιέρωσε τον Ιωάννη ως Άγιο πριν από την επίσημη αναγνώρισή του από την Εκκλησία, κάτι που συνέβαινε και με άλλους Νεομάρτυρες του υπόδουλου Ελληνισμού.¹⁵ Κάποτε η είδηση αυτή έφθασε και στον Μητροπολίτη Μονεμβασίας και Καλαμάτας Χρυσάνθο Παγώνη, ο οποίος θέλησε να τα δει και αυτός και να τα προσκυνήσει. Ο ιερέας συγγενής του Αγίου που ήταν εκ φύσεως ιδιότροπος δεν επέτρεψε στο Μητροπολίτη να πραγματοποιήσει το προσκύνημά του αυτό. Το έτος 1818 ο ιερέας Καυσοκαλύβας απεβίωσε και έτσι ο Μητροπολίτης έσπευσε με το Διάκονό του, Πανάρετο Αγγελόπουλο, ο οποίος συνέγραψε αργότερα το Μαρτύριο του Αγίου και την Ιερά Ακολουθία του, τέλεσε την εξόδιο Ακολουθία της Κηδείας του και παρέλαβε όσα από τα ιερά Λείψανα του Αγίου βρήκε, αφού ο ιερέας Ιωάννης είχε δωρίσει την τιμία Κάρα του Αγίου στην Ιερά Μονή του Τιμίου Προδρόμου της Επισκοπής Έλους, όπου θεράπευσε το παράλυτο χέρι μιας γυναίκας. Ο Μητροπολίτης άφησε μέρος των ιερών Λειψάνων στη Μονεμβάσια και τα υπόλοιπα τα μετέφερε στην έδρα του, την Καλαμάτα. Η οικογένεια Παγώνη δώρισε τα ιερά Λείψανα και τη χειρόγραφη ιερά Ακολουθία του Αγίου στην Ιερά Μονή του Γαρδικίου, που βρίσκεται στο χωριό Αμφεια (Γαρδικί) του Δήμου Θουρίας στη Μεσσηνία. Επειδή όμως η Μονή αυτή ερημώθηκε, τα ιερά Λείψανα περιήλθαν στην ιστορική Ιερά Μονή του Βουλκάνου Μεσσηνίας, στην οποία και φυλάσσονται αναδίδοντας μύρο και επιτελώντας θαύματα στους πιστούς που τα προσκυνούν με θέρμη και ευλάβεια. Εκτός από την Ιερά Μονή Βουλκάνου, αναφέρεται ότι σήμερα βρίσκονται τεμάχια του Ιερού Λειψάνου του Αγίου στον Ιερό Ναό που τιμάται επ' ονόματί του στις Γούβες, στην Ιερά Μονή Ζερμπίτσης Λακωνίας, στην Ιερά Μονή Κωνσταμονίτου Αγίου Όρους, στο Ιερόν Κελλίον Άγιος Νικόλαος, Χαλιά, εξάρτημα της Ιεράς Μονής Κουτλουμουσίου Αγίου Όρους και στον Ιερό Ναό Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Λαρίσης.¹⁶ Αισθανόμαστε την υποχρέωση, να κάνουμε ειδικότερη αναφορά στη Λάρισσα, που είναι και ο τόπος μαρτυρίου του Αγίου, αλλά και στον ιερό ναό των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων,

---

¹⁵ Λουκάτος Δημήτριος, Ιστορία Ελληνικού Έθνους, τ. Ι' σ. 449.

¹⁶ Αρχιμ. Πάμφιλος, Ο Νεομάρτυρας Ιωάννης, (Ανάτυπο), σ. 425.

όπου και παρεκκλήσιον τιμώμενον επ' ονόματί του. Σύμφωνα με παλαιότερη εργασία των μαθητών του 7^{ου} Γυμνασίου Λάρισας :

« Η συνοικία των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων (Σουφλάρια) είναι μια από τις πιο παλιές της Λάρισας. Η πρώτη γειτονιά δημιουργήθηκε την εποχή της Τουρκοκρατίας με σπίτια καθαρά τουρκικού χαρακτήρα (ντάμια λεγόντουσαν) και ήταν τόσο πυκνή η δόμηση ώστε τα σπίτια επικοινωνούσαν σχεδόν εσωτερικά το ένα με το άλλο. .... Ο ναός των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων αποτελούσε το λατρευτικό κέντρο της χριστιανικής συνοικίας Σουφλάρ. Υπήρχε ήδη από το 1717 , ως παρεκκλήσιο-μετόχι της μονής Ξηροποτάμου του Αγίου Ορους. Το παρεκκλήσιο καταστράφηκε με τα γεγονότα του 1769 (Ορλωφικά), κατά τα οποία καταστράφηκαν ο Άγιος Αχιλλεϊος και οι περισσότερες χριστιανικές εκκλησίες της Λάρισας. Το παρεκκλήσιο ανοικοδομήθηκε πάλι στην ίδια θέση στις αρχές του 19ου αιώνα».¹⁷

Εκεί λοιπόν, στον τόπο όπου έχυσε υπέρ πίστεως και πατρίδος το τίμιον αίμα του ο συμπατριώτης μας, Άγιος Νεομάρτυς Ιωάννης, θεωρήσαμε χρέος να μεταβούμε και να προσκυνήσουμε το Ιερό Λείψανό του. Ρίγη ιερής συγκίνησης και εθνικής υπερηφάνειας, διεπέρασαν τον νου και την ψυχή μας, όταν στις 18 Ιουλίου 2013, κατά την Ακολουθία του Εσπερινού, ο εφημέριος του ιερού ναού των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, έφερε ενώπιον εμού και της συζύγου μου Σαραντούλας, την επάργυρον λειψανοθήκη με τμήμα της Τιμίας Κάρας του Αγίου Νεομάρτυρος Ιωάννου του Μονεμβασιώτου, το οποίο ευλαβικώς και ιεροπρεπώς προσκυνήσαμε. Ως ελάχιστη και συμβολική προσφορά, επιδώσαμε εις τον εφημέριο, ολίγον λακωνικόν έλαιον δια τας κανδήλας, του Ιερού Ναού.

---

¹⁷7gym-laris.lar.sch.gr/topos/in%2040.htm (23 Ιουλίου 2013).

«Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ».

Ψηφιδωτό στο εξωτερικό της δυτικής πλευράς του νεόδμητου Ναού του Αγίου στο Γεράκι Λακωνίας (Αρχείο : Νικολάου Ι. Κουφού)